บทที่ 5

สภาวะอุตสาหกรรมและตลาดแรงงานในจังหวัดชัยภูมิ

การวิเคราะห์สภาวะอุตสาหกรรมของจังหวัดชัยภูมิ จะเป็นการวิเคราะห์เฉพาะข้อมูลทางด้านอุตสาหกรรมเพียงอย่างเดียว เนื่องจากต้องการวิเคราะห์เพื่อหาการเปลี่ยนแปลงของลักษณะอุตสาหกรรมที่มีในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิไม่ว่าจะเป็นจำนวนโรงงาน มูลค่าเงินลงทุนและจำนวนแรงงานในช่วงระยะเวลาก่อนและหลังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน 3 พิเศษ สำหรับการวิเคราะห์ตลาดแรงงานจะเป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างแรงงานและมูลค่าผลผลิตของภาคการผลิตในจังหวัดชัยภูมิช่วงก่อนและหลังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน เพื่อหาสาเหตุในการเลือกประกอบอาชีพของแรงงานในจังหวัด จากนั้นทำการวิเคราะห์อุปสงค์และอุปทานของแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดชัยภูมิ

5.1 สภาวะอุตสาหกรรมในจังหวัดชัยภูมิ

การวิเคราะห์สภาวะอุตสาหกรรมและตลาดแรงงานใน จ.ชัยภูมิ จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ช่วง คือช่วงก่อนและหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2544) และนำมาเปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์อธิบายรูปแบบและการเปลี่ยนแปลงของลักษณะอุตสาหกรรมในจังหวัดชัยภูมิ โดยมีผลการศึกษาของทั้ง 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงก่อนได้รับนโยบาย จากตารางที่ 5.2 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงาน แรงงานและเงินลงทุนของจังหวัดชัยภูมิแยกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่าประเภทของอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในจังหวัดชัยภูมิช่วงก่อนได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุน (พ.ศ.2537-2543) เป็นอุตสาหกรรมประเภทเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร และยังเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงที่สุดด้วย แต่เมื่อพิจารณาด้านแรงงาน กลับพบว่าการจ้างงานของอุตสาหกรรมเบากลับมีมากที่สุดในจังหวัด เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ต้องใช้แรงงานในการผลิตมาก

ช่วงหลังได้รับนโยบาย จากตารางที่ 5.2 แต่พิจารณาในช่วงปี พ.ศ.2544-2550 ซึ่งเป็นช่วงหลังจากได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษเข้ามาในพื้นที่แล้ว พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงของประเภทอุตสาหกรรมการผลิตในพื้นที่จากเดิมที่เป็นอุตสาหกรรมด้านเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร มาเป็นอุตสาหกรรมเบา แต่ด้านมูลค่าเงินลงทุนกลับพบว่าอุตสาหกรรมประเภทบริการและสาธารณูปโภคกลับมีมูลค่าเงินลงทุนสูงที่สุด เนื่องจากเมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มเข้ามาในพื้นที่ จึง

ต้องมีการลงทุนด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพิ่มเข้ามารองรับโรงงานเหล่านี้ เมื่อพิจารณาด้านการจ้างงาน พบว่าอุตสาหกรรมเบายังคงเป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานสูงที่สุด และเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเพิ่มจาก 732 คนในช่วงก่อนมีนโยบาย เป็น10,305 คนในช่วงหลังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ

เมื่อนำข้อมูลทั้ง 2 ช่วงมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ พบว่าอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูงสุดคือ อุตสาหกรรมเบา โดยมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 68 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 566.67 รองลงมาคือ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ กระดาษและพลาสติก มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 16 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 533.33

ด้านการลงทุน พบว่าอุตสาหกรรมที่มีการเพิ่มขึ้นของเงินลงทุนมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมเบา โดยมีมูลค่าเงินลงทุนเพิ่มขึ้นถึง 1,165 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมถึงร้อยละ 66.23 เช่นเดียวกับด้านการจ้างงานที่พบว่าอุตสาหกรรมเบามีจำนวนแรงงานเพิ่มขึ้นหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเป็นจำนวน 9,573 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมถึงร้อยละ 97.67 ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของแรงงานอุตสาหกรรมประเภทอื่นมีน้อยมากจนแทบไม่เห็นการเปลี่ยนแปลง

เมื่อพิจารณาจำนวนแรงงาน โรงงานและเงินลงทุนในอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปตั้งอยู่ ได้แก่ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอจัตุรัสและอำเภอบ้านเขว้า พบว่าทุกอำเภอมีจำนวนแรงงานและเงินลงทุนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับประเภทของอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมากในการผลิต

ตารางที่ 5.1 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงาน แรงงาน และเงินลงทุนจังหวัดชัยภูมิแยกตามรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงงาน		จำนวนแรงงาน		เงินลงทุน		การเปลี่ยนแปลง					
							จำนวนโรงงาน		จำนวนแรงงาน		เงินลงทุน	
	2537-2543	2544-2550	2537-2543	2544-2550	2537-2543	2544-2550	Relative%	Absolute%	Relative%	Absolute%	Relative%	Absolute%
เกษตรสมบูรณ์	5	3	310	512	187,785,680	105,130,000	-40.00	-2.15	65.16	2.06	-44.02	-6.54
เทพสถิต	4	56	15	95	20,460,000	39,262,200	1,300.00	55.91	533.33	0.81	91.90	1.49
เนินสง่า	0	1	0	6	0	1,550,000	0.00	1.08	0.00	0.06	0.00	0.12
เมืองชัยภูมิ	5	20	58	8,192	77,100,000	307,353,000	300.00	16.13	14,024.14	82.79	298.64	18.23
แก้งคร้อ	5	12	373	1,021	24,795,000	56,962,000	140.00	7.53	173.73	6.60	129.73	2.55
คอนสวรรค์	5	3	136	128	2,595,500	156,580,000	-40.00	-2.15	-5.88	-0.08	5,932.75	12.19
คอนสาร	1	0	176	0	365,000,000	0	-100.00	-1.08	-100.00	-1.79	-100.00	-28.89
จัตุรัส	4	16	205	530	77,021,500	141,986,743	300.00	12.90	158.54	3.31	84.35	5.14
ซับใหญ่	1	2	1	7	700,000	1,390,000	100.00	1.08	600.00	0.06	98.57	0.05
บ้านเขว้า	2	8	26	145	1,660,000	46,988,000	300.00	6.45	457.69	1.21	2,730.60	3.59
บ้านแท่น	0	1	0	3	0	1,800,000	0.00	1.08	0.00	0.03	0.00	0.14
บำเหน็จณรงค์	8	5	222	486	1,228,594,000	86,592,218	-37.50	-3.23	118.92	2.69	-92.95	-90.39
ภักดีชุมพล	0	1	0	7	0	405,000	0.00	1.08	0.00	0.07	0.00	0.03
ภูเขียว	2	8	47	188	9,201,000	2,262,186,000	300.00	6.45	300.00	1.44	24,486.31	178.33
หนองบัวแดง	0	3	0	169	0	143,200,000	0.00	3.23	0.00	1.72	0.00	11.33
หนองบัวระเหว	4	0	95	0	93,090,000	0	-100.00	-4.30	-100.00	-0.97	-100.00	-7.37
รวม	46	139	1,664	11,489	2,088,002,680	3,351,385,161	2,422.50	100.00	16,225.62	100.00	33,515.88	100.00

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ และจากการคำนวณ

ตารางที่ 5.2 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงาน แรงงาน และเงินลงทุนของจังหวัดชัยภูมิแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน		จำนวนแรงงาน		เงินลงทุน		การเปลี่ยนแปลง					
							จำนวนโรงงาน		จำนวนแรงงาน		เงินลงทุน	
	2537-2543	2544-2550	2537-2543	2544-2550	2537-2543	2544-2550	Relative%	Absolute%	Relative%	Absolute%	Relative%	Absolute%
หมวด1 เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร	24	39	446	391	1,446,440,000	274,528,932	62.50	15.15	-12.33	-0.56	-81.02	-66.64
หมวด2 เหมืองแร่ เซรามิกซ์และโลหะขั้นมูลฐาน	3	2	23	30	1,342,000	488,000	-33.33	-1.01	30.43	0.07	-63.64	-0.05
หมวด3 อุตสาหกรรมเบา	12	80	732	10,305	59,610,680	1,224,453,000	566.67	68.69	1,307.79	97.67	1954.08	66.23
หมวด4 ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง	4	4	7	11	3,907,000	2,750,000	0.00	0.00	57.14	0.04	-29.61	-0.07
หมวด5 อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า	-	1	-	250	-	10,800,000	0.00	1.01	0.00	2.55	0.00	0.61
หมวด6 เคมีภัณฑ์ กระดาษและพลาสติก	3	19	122	434	55,925,000	149,475,229	533.33	16.16	255.74	3.18	167.28	5.32
หมวด7 กิจการบริการและสาธารณูปโภค	2	2	358	68	534,000,000	2,197,390,000	0.00	0.00	-81.01	-2.96	311.50	94.58
รวม	48	147	1,688	11,489	2,101,224,680	3,859,885,161	1,129.17	100.00	1,557.76	100.00	2258.59	100.00

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ และจากการคำนวณ

แผนภูมิที่ 5.1 เปรียบเทียบจำนวนโรงงานในจังหวัดชัยภูมิช่วงก่อนและหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุน

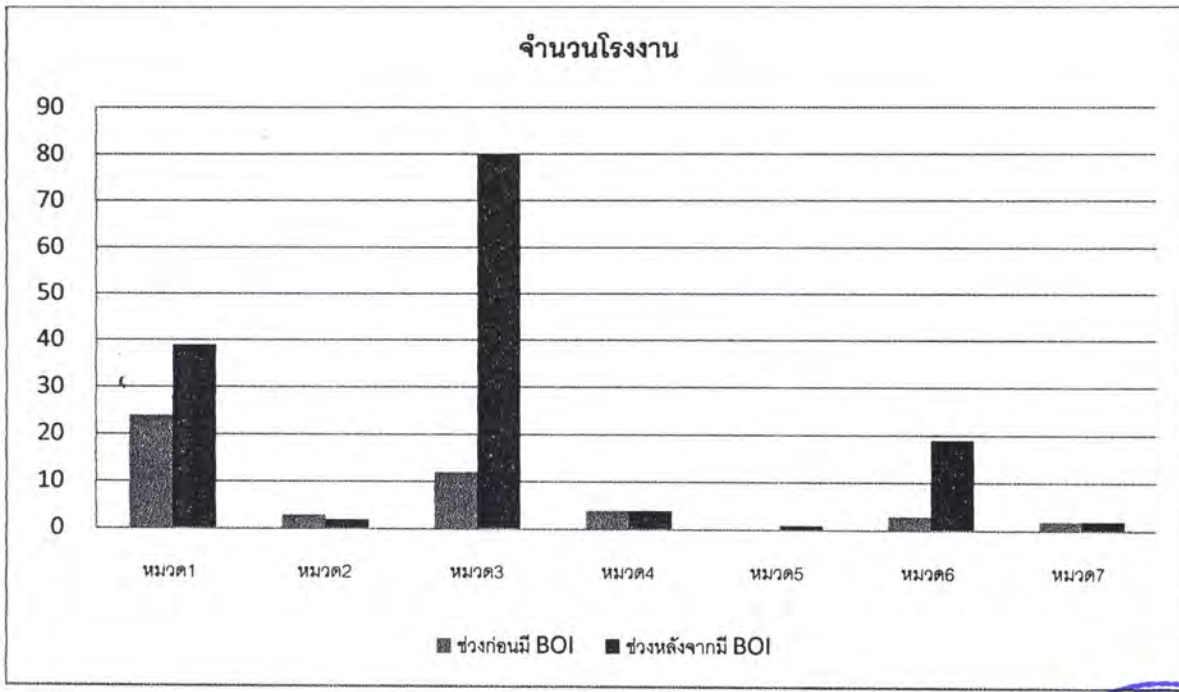

ที่มา : จากการคำนวณ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

แผนภูมิที่ 5.2 เปรียบเทียบจำนวนแรงงานในจังหวัดชัยภูมิช่วงก่อนและหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุน

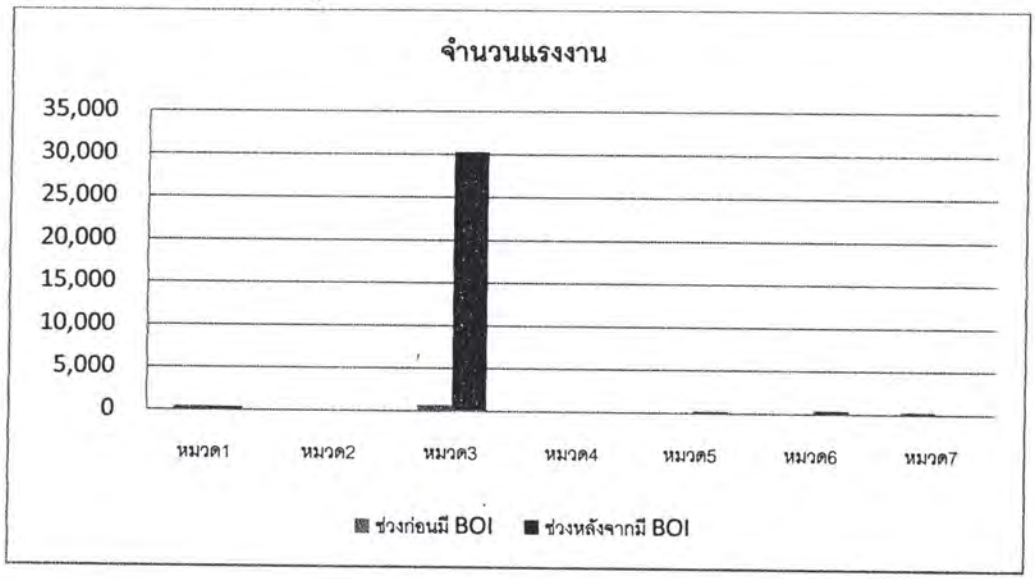

ที่มา : จากการคำนวณ

แผนภูมิที่ 5. 3 เปรียบเทียบจำนวนเงินลงทุนในจังหวัดชัยภูมิช่วงก่อนและหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุน

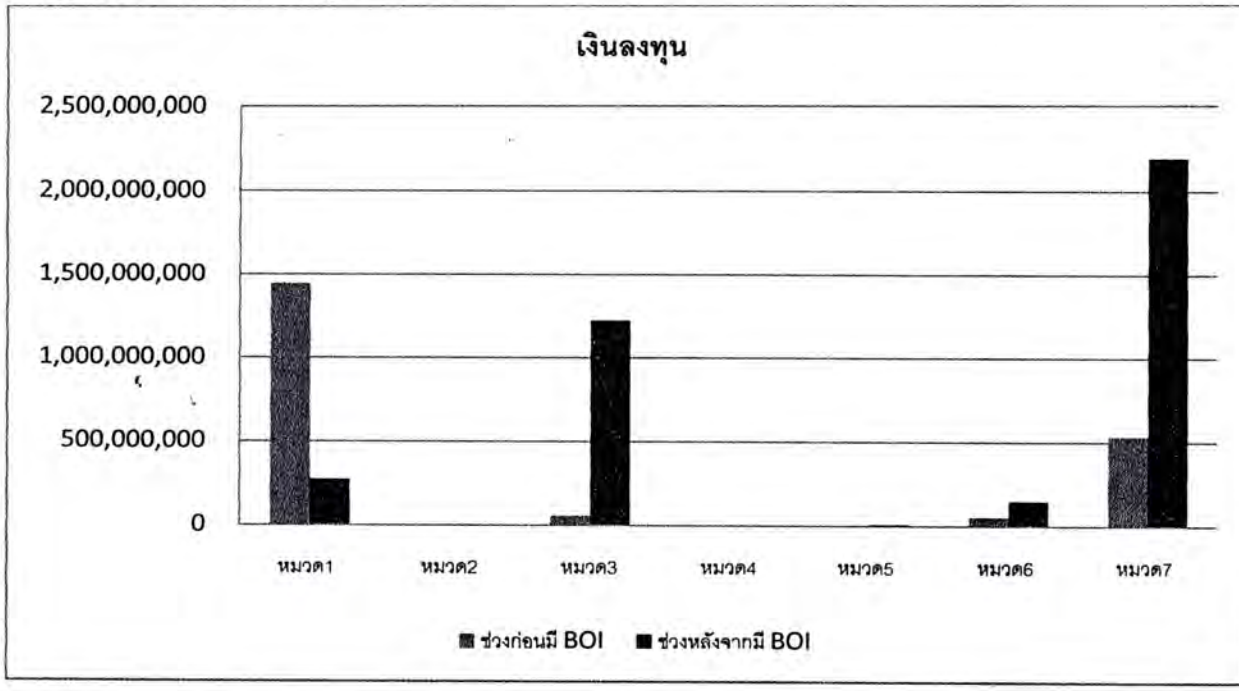

ที่มา : จากการคำนวณ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าหลังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษเข้ามาทำให้อุตสาหกรรมเบาเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่ได้วางนโยบายไว้ว่าจะให้จังหวัดชัยภูมิเป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นราคาที่ดินและค่าจ้างของแรงงาน โดยอุตสาหกรรมประเภทนี้มีการเพิ่มขึ้นทั้งด้านจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงานและเงินลงทุน ซึ่งประเภทของโรงงานที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นในหมวดนี้มากที่สุดคือ โรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป จากเดิมก่อนจะมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษจังหวัดชัยภูมิมีโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งสิ้น 8 โรงงาน มีแรงงานรวม 220 คน และเงินลงทุน 19,651,000 บาท แต่หลังจากได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเข้ามาในพื้นที่ ทำให้จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าได้เพิ่มเป็น 19 โรงงาน และมีคนงานรวมทั้งสิ้น 9,992 คน ซึ่งเมื่อเทียบสัดส่วนของจำนวนโรงงาน จำนวนแรงงาน และจำนวนเงินลงทุนระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและโรงงานที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน พบว่าในจำนวน 19 โรงงานของอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปนั้น แบ่งเป็นโรงงานที่ได้รับสิทธิประโยชน์การส่งเสริมการลงทุน 5 โรงงาน(ร้อยละ 26.32) ส่วนอีก 14 โรงงานเป็น

โรงงานขนาดเล็กที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุน ด้านการจ้างงาน พบว่าอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีแรงงานรวม 9,992 คน เป็นแรงงานในโรงงานที่ได้รับสิทธิประโยชน์การส่งเสริมการลงทุน 5,213 คน (ร้อยละ 52.17) ด้านเงินลงทุน อุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีเงินลงทุนรวมทั้งสิ้น 1,193,889,000 บาท คิดเป็นเงินลงทุนของโรงงานที่ได้รับสิทธิประโยชน์การส่งเสริมการลงทุน 610,420,000 บาท (ร้อยละ 51.13) จะเห็นได้ว่า แม้ว่าจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับสิทธิประโยชน์จะมีจำนวนน้อยกว่าโรงงานที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ แต่กลับมีจำนวนแรงงาน และเงินลงทุนในสัดส่วนที่สูงกว่า เป็นเพราะโรงงานเหล่านี้เป็นโรงงานขนาดใหญ่ มีเงินลงทุนและการจ้างงานสูง แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของแรงงานในจังหวัดชัยภูมิเป็นผลมาจากการได้รับสิทธิประโยชน์การส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ

แผนภูมิที่ 5.4 จำนวนแรงงานของอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ช่วงก่อนและหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ

ช่วงแรก ก่อนได้รับการส่งเสริมการลงทุน

ช่วงหลังจากได้รับการส่งเสริมการลงทุน

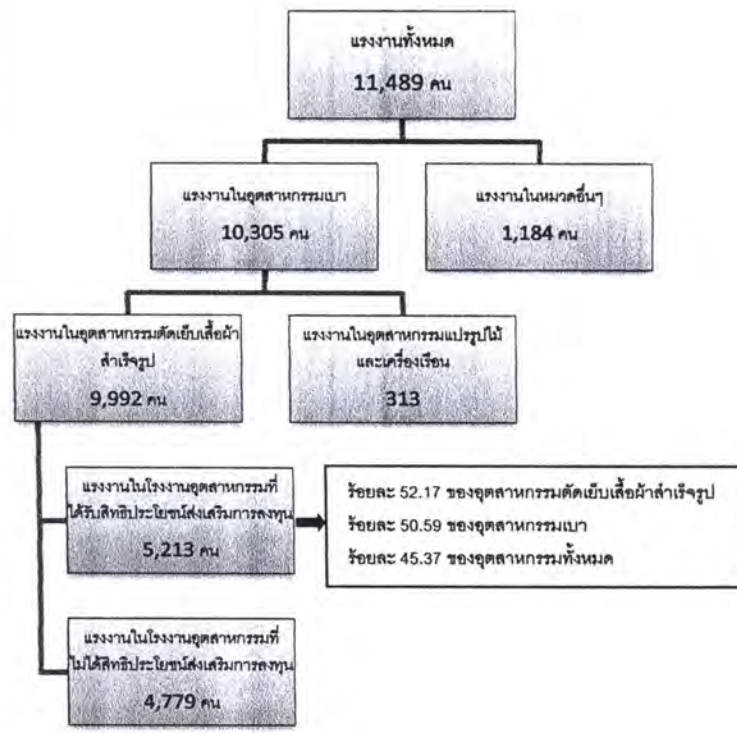

ที่มา : จากการคำนวณ

แผนที่ 5.1 ที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้รับสิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดชัยภูมิ

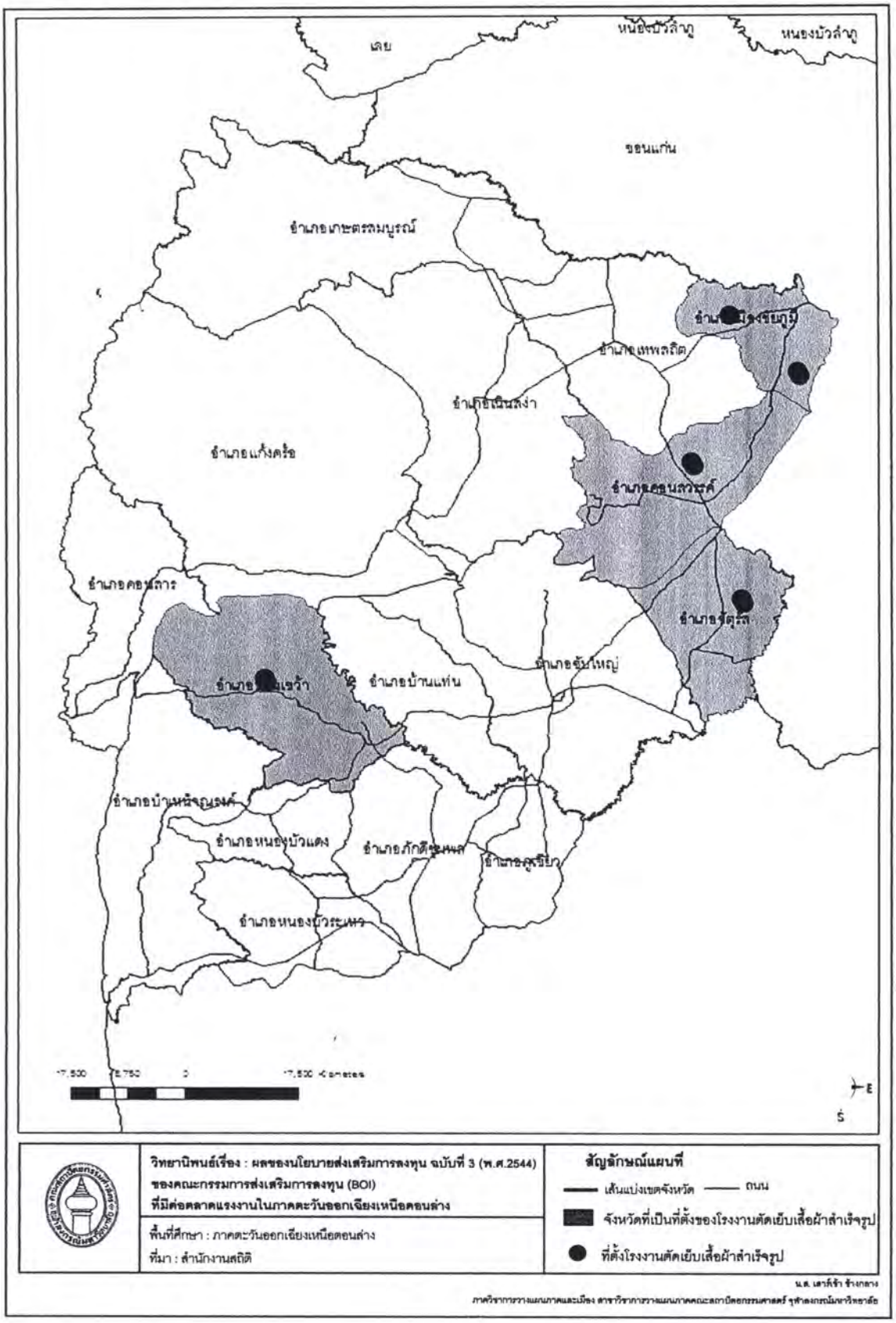

5.2 สภาวะตลาดแรงงานในจังหวัดชัยภูมิ

การศึกษาเกี่ยวกับสภาวะตลาดแรงงานของจังหวัดชัยภูมิ จะเป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างแรงงานและมูลค่าผลผลิตของภาคการผลิตในจังหวัดชัยภูมิช่วงก่อนและหลังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน เพื่อหาสาเหตุในการเลือกประกอบอาชีพของแรงงานในจังหวัด จากนั้นทำการวิเคราะห์ตลาดแรงงานสิ่งทอ ซึ่งในจังหวัดชัยภูมิคือ อุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ด้านอุปสงค์และอุปทานของแรงงาน ดังนี้

- อุปสงค์แรงงาน วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามผู้ประกอบการ ทำให้ทราบลักษณะของแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่โรงงานในพื้นที่ต้องการ

- อุปทานแรงงาน แบ่งเป็น

1) วิเคราะห์จากลักษณะประชากรในจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ข้อมูลทางสถิติ เพื่อให้ทราบว่าในพื้นที่มีลักษณะของประชากรเป็นอย่างไร สามารถรองรับความต้องการของอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้หรือไม่

2) วิเคราะห์จากแบบสอบถามเพื่อทราบว่าแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดชัยภูมิมีลักษณะเป็นอย่างไร

5.2.1 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมและจำนวนผู้มีงานทำในแต่ละสาขาการผลิตของจังหวัดชัยภูมิ

จากตารางที่ 5.3 พบว่าหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุน จำนวนแรงงานในภาคเกษตรมีจำนวนลดลง 91,626 คน และจำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 43,293 คน ซึ่งเห็นได้ว่าจำนวนแรงงานภาคเกษตรมีตัวเลขที่ลดลงมากกว่าจำนวนที่เพิ่มขึ้นของแรงงานในภาคอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นว่า แรงงานภาคเกษตรที่ลดลงนั้นไม่ได้เปลี่ยนอาชีพมาทำงานในภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด แต่มีบางส่วนไปทำงานในภาคการผลิตอื่นหรือย้ายออกไปทำงานนอกพื้นที่ นอกจากนี้ยังพบว่า แม้แรงงานภาคเกษตรจะลดลงจำนวนมาก แต่แรงงานส่วนใหญ่ในพื้นที่ก็ยังคงเป็นแรงงานภาคเกษตรอยู่ โดยเมื่อพิจารณาค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในตารางที่.....พบว่าค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคเกษตรกรรมยังคงมีมูลค่าสูงกว่าค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคอุตสาหกรรมอยู่มาก แม้ว่ารายได้ของแรงงานภาคเกษตรจะต่ำมากก็ตาม ซึ่งสามารถคำนวณได้จากค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเทียบกับแรงงานภาคเกษตรกรรมทั้งหมดในพื้นที่ โดยเมื่อคำนวณแล้ว พบว่าค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงานภาคเกษตรกรรมมีค่าเท่ากับ 40 บาทต่อคนต่อวัน ซึ่งถือว่าต่ำ

มากเมื่อเทียบกับค่าจ้างขั้นต่ำของภาคอุตสาหกรรมที่มีค่า 156 บาทต่อคนต่อวัน แต่อุตสาหกรรมก็ยังไม่มีแรงจูงใจมากพอที่จะทำให้แรงงานในพื้นที่เปลี่ยนอาชีพจากภาคเกษตรกรรมไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

ตารางที่ 5.3 จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามสาขาการผลิตในจังหวัดชัยภูมิ

(หน่วย: คน)

ภาคการผลิต	ปี 2543	ร้อยละ	ปี 2550	ร้อยละ
ยอดรวม	654,573	100.00	634,094	100.00
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	502,376	76.75	410,927	64.81
การประมง	320	0.05	237	0.04
การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	94	0.01	-	
การผลิต	22,340	3.41	48,908	7.71
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	888	0.14	3,738	0.59
การก่อสร้าง	10,139	1.55	26,864	4.24
การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์	33,285	5.08	60,873	9.60
โรงแรมและภัตตาคาร	5,767	0.88	12,545	1.98
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	5,816	0.89	10,233	1.61
การเป็นสื่อกลางทางการเงิน	1,495	0.23	4,708	0.74
กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า	1,150	0.18	933	0.15
การบริหารราชการ	9,500	1.45	24,827	3.92
การศึกษา	14,739	2.25	20,140	3.18
งานด้านสุขภาพและสังคมสงเคราะห์	3,317	0.51	4,399	0.69
กิจกรรมด้านบริการชุมชน สังคมและการบริการส่วนบุคคล	23,556	3.60	3,984	0.63
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	1,625	0.25	778	0.12
ภาคเกษตรกรรม	502,790	76.81	411,164	64.84
ภาคอุตสาหกรรม	32,479	4.96	75,772	11.95
ภาคการค้าและบริการ	44,868	6.85	83,651	13.19
อื่นๆ	74,436	11.37	63,507	10.02

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 5.4 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจำแนกตามสาขาการผลิตในจังหวัดชัยภูมิ

(หน่วย: ล้านบาท)

ภาคการผลิต	ปี 2543	ร้อยละ	ปี 2550	ร้อยละ
รวม	16,092	100.00	18,330	100.00
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	5,298	32.92	4,580	24.99
การประมง	115	0.71	136	0.74
การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	12	0.07	6	0.03
การผลิต	1,579	9.81	1,988	10.85
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	379	2.35	503	2.74
การก่อสร้าง	449	2.79	488	2.66
การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์	3,486	21.66	4,222	23.03
โรงแรมและภัตตาคาร	38	0.23	45	0.24
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	997	6.19	1,727	9.42
การเป็นสื่อกลางทางการเงิน	465	2.89	605	3.30
กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า	1,080	6.71	1,301	7.10
การบริหารราชการ	648	4.03	692	3.77
การศึกษา	1,124	6.99	1,436	7.84
งานด้านสุขภาพและสังคมสงเคราะห์	316	1.96	466	2.54
กิจกรรมด้านบริการชุมชน สังคมและการบริการส่วนบุคคล	98	0.61	124	0.68
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	10	0.06	11	0.06
ภาคเกษตรกรรม	5,413	33.64	4,716	25.73
ภาคอุตสาหกรรม	2,418	15.03	2,985	16.28
ภาคการค้าและบริการ	6,065	37.69	7,900	43.10
อื่น ๆ	2,196	13.65	2,729	14.89

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ข้อสนับสนุนที่บอกว่าแรงงานในพื้นที่ยังคงยึดอาชีพเกษตรกรรมอยู่นั้น สามารถอธิบายได้จากแบบสอบถามที่ถามแรงงานภาคอุตสาหกรรมในประเด็นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพว่า ก่อนจะมาทำงานในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป แรงงานเหล่านี้เคยประกอบอาชีพใดมาก่อน และในปัจจุบันยังทำอาชีพนั้นอยู่หรือไม่ ซึ่งคำตอบจากแบบสอบถาม พบว่า แรงงานส่วนใหญ่เคยทำงานด้านการเกษตรมาก่อน และในปัจจุบันก็ยังทำอยู่โดยทำควบคู่ไปกับการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยเมื่อพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างแรงงานจำนวน 30 คน พบว่ามี 27 คนที่ประกอบอาชีพทั้ง 2 ควบคู่กัน ซึ่งสามารถนำมาประมาณค่าสัดส่วนของแรงงานทั้งหมดในพื้นที่โดยวิธีการ

ประมาณค่าแบบช่วงที่ความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ผลการคำนวณว่าสัดส่วนของแรงงานทั้งหมดในพื้นที่ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมควบคู่กันมีค่าระหว่าง 0.897 และ 0.903 แสดงว่าแรงงานภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมควบคู่ไปด้วย

ซึ่งจากการสัมภาษณ์แรงงาน ทำให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติมว่า ลักษณะการทำงานของแรงงานที่ทำทั้งเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมควบคู่ไปก็คือ ในช่วงปกติที่ไม่ใช่ฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตด้านการเกษตร แรงงานจะมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และเมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต แรงงานก็จะขอลาหยุด หรือบางส่วนก็ลาออกไป และเมื่อหมดฤดูกาลก็จะกลับเข้ามาสมัครงานในโรงงานใหม่ ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมก็ให้ความร่วมมือกับแรงงานโดยอนุญาตให้ลาหยุดได้ไม่เกิน 3 วันโดยต้องลาสลับสับเปลี่ยนกันไปเพื่อให้โรงงานสามารถผลิตต่อได้ และในกรณีที่คนงานที่ลาออกไปเข้ามาสมัครงานใหม่ ทางโรงงานก็ยินดีรับเข้าทำงาน

5.2.2 ความต้องการแรงงานและกำลังแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดชัยภูมิ

จากที่ได้สรุปมาแล้วในข้างต้นว่า ประเภทอุตสาหกรรมในจังหวัดชัยภูมิที่ได้รับการส่งเสริมมากที่สุด คืออุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งจากแบบสอบถามที่ได้ถามผู้ประกอบการและแรงงานในพื้นที่ ทำให้ทราบถึงความต้องการแรงงานของโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปและลักษณะของแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในพื้นที่ ทำให้ทราบลักษณะของแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีในจังหวัดชัยภูมิ และลักษณะความต้องการแรงงานของโรงงานอุตสาหกรรม ดังนี้

ตารางที่ 5.5 ลักษณะของแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่โรงงานต้องการและลักษณะของแรงงานที่มีในจังหวัดชัยภูมิ

	ลักษณะของแรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป							
	จำนวน	ประเภท	การศึกษา	เพศ	อายุ	ค่าจ้าง	ชั่วโมงทำงาน	หมายเหตุ
ลักษณะแรงงานที่โรงงานต้องการ (อุปสงค์ของแรงงาน)	8,780	แรงงานตัดเย็บ	ไม่จำกัด	ไม่จำกัด	ไม่จำกัด	156 บาท/วัน	8-10 ชั่วโมง/วัน	
ลักษณะแรงงานที่มีในพื้นที่ (อุปทานของแรงงาน)	4,780	แรงงานตัดเย็บ	ประถม,มัธยม	ส่วนใหญ่เป็นแรงงานเพศหญิง	25-30	156 บาท/วัน	8-10 ชั่วโมง/วัน	แรงงานพักอยู่ในบ้านของตนเองและอยู่ในอำเภอเดียวกับโรงงานหรืออำเภอใกล้เคียง

ที่มา : จากแบบสอบถามและการทบทวนวรรณกรรม

จากตารางที่ 5.5 สามารถสรุปลักษณะของแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีในจังหวัดชัยภูมิได้ว่า แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานประเภทตัดเย็บ เนื่องจากแรงงานประเภทนี้

ต้องใช้จำนวนคนงานมากที่สุดและไม่ต้องมีความรู้อื่นนอกจากการตัดเย็บเท่านั้น ซึ่งจากการสอบถามทราบว่า ทางโรงงานมีการฝึกอบรมให้พนักงานก่อนเข้าทำงาน สำหรับด้านระดับการศึกษาของแรงงานพบว่า แรงงานส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 95 แรงงานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงที่มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี โดยจะทำงานวันละ 8-10 ชั่วโมง (รวม OT) ได้ค่าจ้างรายวันตามค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด คือ 156 บาท/วัน นอกจากนี้ จากแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับที่พักอาศัยของคนงาน พบว่าคนงานจะอาศัยอยู่ในอำเภอเดียวกับที่โรงงานตั้งอยู่ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และสามารถดูแลที่นาเหรอแปลงเกษตรของตนเองได้

แผนที่ 5.2 ขอบเขตที่พักของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้รับสิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนในจังหวัดชัยภูมิ

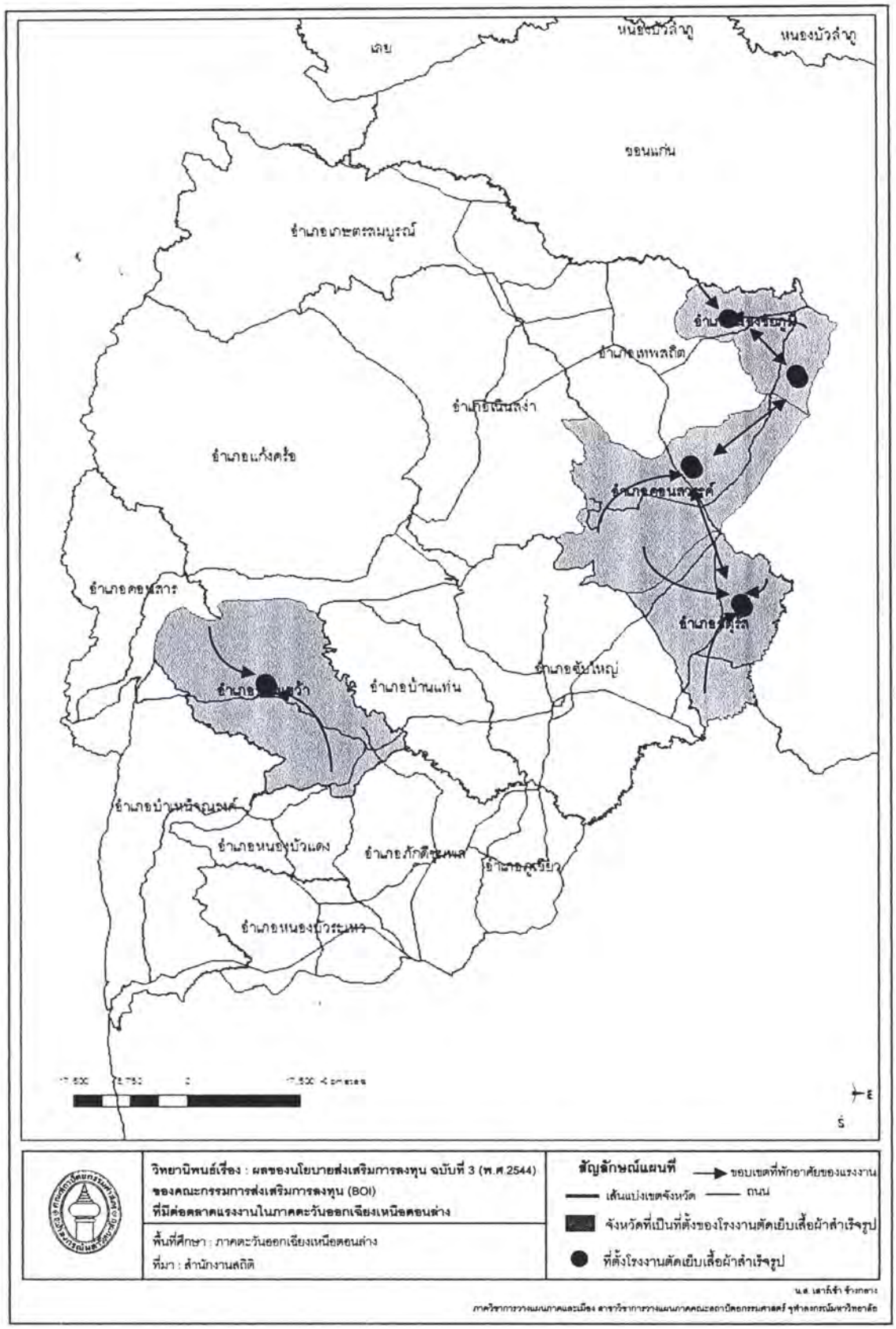

จากแบบสอบถามความต้องการแรงงานของโรงงานในจังหวัดชัยภูมิและการสัมภาษณ์ฝ่ายบุคคลของโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน พบว่าทุกโรงงานยังคงต้องการแรงงานประเภทตัดเย็บเพิ่มเป็นจำนวนมาก เนื่องจากยังผลิตได้ไม่เต็มกำลังความสามารถในการผลิต ซึ่งแม้ว่าจำนวนแรงงานที่โรงงานยังขาดอยู่จะมีเพียง 4,000 คนซึ่งดูเหมือนจะน้อยเมื่อเทียบกับประชากรวัยแรงงานที่มีอยู่ในพื้นที่ แต่ก็ยังถือว่าเป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับจำนวนแรงงานที่ยังมีค่านิยมในการออกไปทำงานในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อีกทั้งยังมีข้อจำกัดทางพื้นที่ของแรงงานที่ต้องการพักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง เพื่อความประหยัดและทำการเกษตรควบคู่ไปด้วย ทำให้กลุ่มของแรงงานที่จะเข้ามาทำงานในโรงงานมีขนาดเล็กลงไปอีก คือจะมีเฉพาะวัยแรงงานในอำเภอที่มีโรงงานตั้งอยู่ ดังตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 ช่วงอายุการจ้างงานแรงงานภาคอุตสาหกรมในจังหวัดชัยภูมิ

อำเภอ	รวม	ช่วงอายุการจ้างงานแรงงานภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดชัยภูมิ																	
		15-24			25-34			35-44			45-54			วัยสูงอายุ			ผู้ไม่ใช่สัญชาติไทย		
		รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
รวมยอด	750,416	164,132	83,122	81,010	184,773	93,845	90,928	198,422	99,012	99,410	148,380	73,077	75,303	125,462	56,356	69,106	258	172	86
อำเภอเมืองชัยภูมิ	123,671	26,123	13,334	12,789	28,447	14,321	14,126	32,687	15,939	16,748	26,523	12,663	13,860	23,509	10,403	13,106	86	53	33
อำเภอบ้านเขว้า	34,531	7,230	3,655	3,575	7,979	4,045	3,934	9,112	4,494	4,618	7,514	3,666	3,848	6,982	3,176	3,806	6	3	3
อำเภอคอนสวรรค์	36,827	7,539	3,847	3,692	8,180	4,151	4,029	9,903	4,931	4,972	8,197	4,000	4,197	7,103	3,218	3,885	5	5	-
อำเภอจัตุรัส	50,821	10,416	5,307	5,109	12,092	6,160	5,932	13,691	6,693	6,998	10,480	4,927	5,553	10,958	4,800	6,158	19	14	5
รวมแรงงานในอำเภอที่มีโรงงาน	245,850	51,308	26,143	25,165	56,698	28,677	28,021	65,393	32,057	33,336	52,714	25,256	27,458	48,552	21,597	26,955	116	75	41
อำเภอเกษตรสมบูรณ์	74,863	16,517	8,278	8,239	18,230	9,215	9,015	20,356	10,217	10,139	14,420	7,205	7,215	11,584	5,213	6,371	19	11	8
อำเภอหนองบัวแดง	65,936	15,206	7,529	7,677	17,488	8,926	8,562	17,189	8,748	8,441	11,912	6,025	5,887	8,624	3,945	4,679	21	12	9
อำเภอบำเหน็จณรงค์	35,269	7,376	3,769	3,607	9,011	4,626	4,385	8,905	4,485	4,420	7,255	3,500	3,755	6,737	3,082	3,655	31	23	8
อำเภอหนองบัวระเหว	24,266	6,007	3,006	3,001	6,403	3,232	3,171	6,162	3,151	3,011	4,211	2,173	2,038	3,273	1,538	1,735	1	-	1
อำเภอเทพสถิต	42,360	10,392	5,312	5,080	11,259	5,766	5,493	10,539	5,394	5,145	7,646	3,910	3,736	5,986	2,896	3,090	24	19	5
อำเภอภูเขียว	82,905	17,557	8,914	8,643	20,091	10,188	9,903	22,339	11,128	11,211	16,561	8,138	8,423	13,806	5,871	7,935	19	14	5
อำเภอบ้านแท่น	30,883	6,485	3,280	3,205	7,980	4,165	3,815	8,288	4,164	4,124	5,791	2,902	2,889	5,026	2,139	2,887	4	4	-
อำเภอแก้งคร้อ	62,217	13,439	6,818	6,621	15,956	8,004	7,952	16,816	8,443	8,373	11,550	5,809	5,741	8,636	3,858	4,778	19	12	7
อำเภอคอนสาร	40,229	8,949	4,542	4,407	9,861	4,992	4,869	10,612	5,289	5,323	7,970	3,972	3,998	6,740	3,190	3,550	3	2	1
อำเภอภักดีชุมพล	19,875	4,929	2,494	2,435	5,289	2,712	2,577	4,947	2,484	2,463	3,551	1,843	1,708	2,490	1,176	1,314	-	-	-
อำเภอเนินสง่า	16,485	3,711	1,866	1,845	4,043	2,042	2,001	4,481	2,251	2,230	3,149	1,501	1,648	2,730	1,240	1,490	1	-	1
อำเภอซับใหญ่	9,278	2,256	1,171	1,085	2,464	1,300	1,164	2,395	1,201	1,194	1,650	843	807	1,278	611	667	-	-	-

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติและกองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน

จากตารางอธิบายได้ว่า ประชากรวัยแรงงานทั้งหมดในจังหวัดชัยภูมิมีจำนวน 750,416 คน แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะอำเภอที่มีโรงงานตั้งอยู่ จะเหลือแรงงานที่เป็นอุปทานของโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 245,850 คน แต่จากแบบสอบถามและการทบทวนวรรณกรรมลักษณะแรงงานของอุตสาหกรรมสิ่งทอทำให้ทราบว่า แรงงานที่ทำงานตัดเย็บในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป จะมีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี และเป็นเพศหญิง ทำให้กลุ่มอุปทานแรงงานลดลงมาอีกเหลือเพียง 28,021 คน

เนื่องจากข้อมูลที่นำมาคำนวณนี้มาจากสำนักงานสถิติซึ่งเป็นข้อมูลจากทะเบียนราษฎร์ แต่แรงงานที่แท้จริงในพื้นที่ควรคำนวณมาจากข้อมูลจากสำมะโนประชากร ซึ่งช่วงหลังจากได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุน ยังไม่มีการจัดทำสำมะโนประชากร (เนื่องจากจะทำทุกๆ 10 ปี โดยปีล่าสุดคือ ปีพ.ศ. 2543) ดังนั้น จึงจะใช้ค่าประชากรจากสำมะโนประชากรและทำเบียนราษฎร์ของปี 2543 มาหาค่าสัดส่วนเพื่อจะนำมาเทียบหาจำนวนประชากรที่แท้จริงในพื้นที่ในปี 2550

ผลที่ได้คือ ประชากรในทะเบียนราษฎร์ ปี 2543 มีจำนวน 1,528,966 คน ในขณะที่จำนวนประชากรในสำมะโนประชากรมี 1,095,360 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ71.64 ของประชากรในทะเบียนราษฎร์ ดังนั้น อุปทานแรงงานจำนวน 28,021 คนในทะเบียนราษฎร์ เมื่อคำนวณแล้วพบว่าจะเหลือแรงงานจริงเพียง 19,895 คนในพื้นที่ นอกจากนี้ส่วนหนึ่งยังออกไปประกอบอาชีพในสาขาอื่นๆ หรือไม่ก็ออกไปทำงานนอกพื้นที่ นั่นยิ่งทำให้กลุ่มอุปทานแรงงานลดจำนวนลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านโยบายของภาครัฐที่ได้วางแผนเกี่ยวกับแรงงานที่จะเข้ามารองรับอุตสาหกรรมโดยคิดจากจำนวนแรงงานทั้งหมดในพื้นที่นั้น ไม่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ เนื่องจากลักษณะของแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นแรงงานที่มีค่าจ้างต่ำ แรงงานที่เข้ามาทำงานก็จะเป็นแรงงานที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่สามารถเดินทางได้สะดวก หรือไม่ก็อยู่ในเส้นทางที่รถรับส่งของโรงงานสามารถให้บริการได้ หากจำเป็นต้องย้ายที่อยู่เพื่อไปทำงานส่วนใหญ่จะย้ายออกไปยังจังหวัดหลักของภาค เช่น นครราชสีมา ขอนแก่น หรือไม่ก็ย้ายออกไปทำงานที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล แทนที่จะย้ายระหว่างอำเภอ ทำให้กลุ่มอุปทานที่แท้จริงของแรงงานในอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปอยู่ในกลุ่มที่จำกัด ไม่ใช่กลุ่มแรงงานทั้งจังหวัด

นอกจากนี้หากพิจารณาจากค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างพบว่าจังหวัดชัยภูมิอยู่ในกลุ่มที่มีค่าจ้างแรงงานราคาถูก ซึ่งเป็นเหตุผลให้ไม่มีแรงจูงใจให้แรงงานจากพื้นที่อื่นเข้ามาหางานทำ นอกจากนี้แรงงานในจังหวัดยังออกไปทำงานในพื้นที่อื่น เนื่องจากมีค่าจ้างที่สูงกว่า ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดใกล้เคียง เช่น นครราชสีมา ขอนแก่น หรือไม่ก็ออกไปหางานที่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ตารางที่ 5.7 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ปี	ค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐาน	ค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดของแต่ละจังหวัด							
		ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	ยโสธร	ศรีสะเกษ	สุรินทร์	อำนาจเจริญ	อุบลราชธานี	นครราชสีมา
2543	130	130	130	130	130	130	130	130	140
2544	133	133	133	133	133	133	133	133	143
2545	133	133	133	133	133	133	133	133	143
2546	133	133	136	133	133	133	133	135	145
2547	133	135	136	133	135	135	135	133	145
2548	137	139	140	137	139	137	139	137	150
2549	140	142	144	142	142	141	141	141	158
2550	147	156	157	157	152	153	155	160	173

ที่มา : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

ตารางที่ 5.8 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของแต่ละจังหวัดในประเทศ

ฉบับที่	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐาน	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนด	เขตท้องที่บังคับใช้	หมายเหตุ
			ปี พ.ศ.2543	
6	130	162	กรุงเทพมหานคร, นครปฐม, ปทุมธานี, นนทบุรี, สมุทรสาคร, สมุทรปราการ และภูเก็ต	*ยกเลิกโดยประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ฉบับลงวันที่ 22 ธ.ค. 43*
		140	ชลบุรี, เชียงใหม่, นครราชสีมา, พังงา, ระนอง และสระบุรี	
		130	จังหวัดที่เหลืออีก 63 จังหวัด	
			ปี พ.ศ.2550	
7	147		ทั่วประเทศ	*ยกเลิกโดยประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ฉบับที่ 8 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 50*
		206	กรุงเทพมหานคร, จังหวัดนครปฐม, นนทบุรี, ปทุมธานี, สมุทรปราการ และสมุทรสาคร	
		204	จังหวัดภูเก็ต	
		184	จังหวัดชลบุรี จังหวัดสระบุรี	
		181	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	
		180	จังหวัดฉะเชิงเทรา	
		178	จังหวัดระยอง	
		173	จังหวัดนครราชสีมา พังงาน ระนอง	
		171	จังหวัดเชียงใหม่	
		170	จังหวัดกระบี่ ปราจีนบุรี ลพบุรี	
		169	จังหวัดกาญจนบุรี	
		168	จังหวัดเพชรบุรี	
		167	จังหวัดจันทบุรี ราชบุรี	
		160	จังหวัดชุมพร, ตราด, ลำปาง, ลำพูน, สุโขทัย อุบลราชธานี และสุพรรณบุรี	
		157	จังหวัดกาฬสินธุ์, ขอนแก่น, นครพนม, นครศรีธรรมราช, นราธิวาส, บุรีรัมย์, ปัตตานี, ยะลา, สตูล และหนองคาย	
		156	จังหวัดกำแพงเพชร, นครนายก, นครสวรรค์, พัทลุง, เพชรบูรณ์, สุราษฎร์ธานี และอุตรดิตถ์	
		156	จังหวัดชัยนาท, ชัยภูมิ, เชียงราย, มหาสารคาม, มุกดาหาร, ยโสธร ร้อยเอ็ด, สกลนคร, หนองบัวลำภู อุทัยธานี	
		155	จังหวัดพิจิตร, แม่ฮ่องสอนและอำนาจเจริญ	
		153	จังหวัดตาก พิษณุโลก สุรินทร์	
		152	จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา แพร่ ศรีสะเกษ,	

ที่มา : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในสำนักพัฒนาฝีมือแรงงาน ทำให้ทราบค่านิยมของแรงงานในพื้นที่ว่า แรงงานที่อยู่ในช่วงอายุเริ่มต้นการทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีอายุ 18 ปีขึ้นไปนั้นจะไม่นิยมทำงานในภูมิลำเนาของตนเอง แต่จะออกไปหางานทำในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เนื่องจากเป็นค่านิยมที่สืบต่อกันมาว่า จะได้รับการชื่นชม ยกย่องจากคนในพื้นที่มากกว่า และส่วนใหญ่จะคำนึงถึงแค่ตัวจำนวนรายได้โดยไม่ได้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายต่างๆที่สูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้ มีบางส่วนที่พอใจกับงานและรายได้ที่ได้รับแต่ก็จะมีบางส่วนที่ไม่ประสบความสำเร็จกับงานที่ออกไปทำหรือคิดได้ว่าถ้าทำโรงงานที่อยู่ใกล้บ้าน จะได้รับผลตอบแทนดีกว่าก็จะกลับมาทำในโรงงานที่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเมื่อนำไปพิจารณาร่วมกับแบบสอบถามและข้อมูลจำนวนแรงงานทางสถิติ ทำให้เห็นว่ากลุ่มอุปทานแรงงานที่เหลือเพียง 19,895 คนนั้น ไม่ได้เป็นกลุ่มที่มารองรับอุตสาหกรรมตัดเย็บสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งหมด เพราะแรงงานส่วนใหญ่ออกไปทำงานนอกพื้นที่ ต่อเมื่อไม่ประสบความสำเร็จกับงานที่ทำ จึงจะกลับเข้ามาทำงานในโรงงาน และแรงงานที่ยังอยู่ในพื้นที่บางส่วนก็ประกอบอาชีพด้านอื่น เช่น ภาคการค้าและบริการ ทำให้แรงงานในพื้นที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป

จากผลของแบบสอบถามที่กล่าวมาแล้วว่า แรงงานที่ทำงานในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดชัยภูมินั้นจะทำงานในโรงงานควบคู่ไปกับการทำงานด้านเกษตรกรรม ซึ่งเมื่อนำรายได้ต่อวันที่แรงงานจะได้จากทั้งสองภาคการผลิตมารวมกัน จะทำให้แรงงานมีรายได้เฉลี่ยต่อวันเท่ากับ 196 บาท (ภาคอุตสาหกรรม 156 บาท+ภาคเกษตรกรรม 40 บาท) ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีค่าใกล้เคียงกับค่าจ้างขั้นต่ำในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (206 บาท) อีกทั้งยังมีค่าครองชีพต่ำกว่า และไม่ต้องเสียค่าเช่าบ้านอีกด้วย เหตุผลนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แรงงานที่ออกไปทำงานนอกพื้นที่กลับเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดชัยภูมิ

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า หลังจากมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษเข้ามา ทำให้ตลาดแรงงานในจังหวัดชัยภูมิมีการเปลี่ยนแปลงในด้านของอุปสงค์แรงงาน จากที่เคยมีความต้องการเฉพาะแรงงานในภาคเกษตรกรรม กลับมีความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมเบา ในประเภทอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่แรงงานในภาคเกษตรกรรมก็ยังเป็นแรงงานที่มีความต้องการมากที่สุดเช่นเดิม แสดงให้เห็นว่าโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้ามาไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพของคนในพื้นที่ดังเช่นในเขตอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่กลับเป็นเหมือนอาชีพเสริมที่ทำให้คนมีรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังพบว่า อุตสาหกรรมในพื้นที่ไม่ได้มีแรงจูงใจให้คนจากพื้นที่อื่นอพยพเข้ามาทำงาน สาเหตุเนื่องมาจาก จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดที่มีค่าจ้างขั้นต่ำถูก อีกทั้งยังตั้งอยู่ใกล้กับจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีตลาด

อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และมีแรงดึงดูดให้คนเข้าไปทำงานมากกว่า ดังนั้นอุตสาหกรรมที่เข้ามาตั้งในจังหวัดชัยภูมิจึงเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการสร้างงานให้คนในพื้นที่และในปัจจุบันจังหวัดชัยภูมิยังคงมีปัญหาในด้านการขาดแคลนแรงงานภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ เนื่องมาจากการขาดแรงดึงดูดด้านค่าจ้าง และค่านิยมการออกไปทำงานในกรุงเทพและปริมณฑล และที่สำคัญที่สุดก็คือ ขาดการจัดการด้านแรงงานของรัฐที่มุ่งเน้นเฉพาะการลงทุนของอุตสาหกรรมโดยไม่ได้มีนโยบายการสร้างแรงงานที่จะเข้ามารองรับนั่นเอง

เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์จาก จำนวนโรงงาน จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม จำนวนประชากรย้ายเข้าย้ายออก และค่าจ้างขั้นต่ำ โดยใช้การเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product moment Correlation) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่มีความต่อเนื่อง ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 โดยมีค่านัยสำคัญของตัวเลขดังนี้

- ค่าที่อยู่ตรงกลางคือ 0 หมายความว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
- ค่าที่ใกล้ 0 หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันต่ำ
- ค่าที่ใกล้ -1 หรือ +1 หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง โดยถ้าใกล้ -1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงผกผัน และใกล้ +1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงแปรผันตรง โดยจะมีการเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง

1. จำนวนโรงงาน กับ แรงงานภาคเกษตรและแรงงานภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากสมมติฐานของงานกล่าวว่า "เมื่อมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษในพื้นที่ทำให้แรงงานที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ระดับจังหวัดเปลี่ยนจากแรงงานภาคเกษตรไปเป็นแรงงานภาคอุตสาหรรม" จึงต้องการทดสอบว่า จำนวนโรงงานที่เพิ่มขึ้นนั้นทำให้จำนวนแรงงานในภาคเกษตรลดลงและแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจริงตามสมมติฐานหรือไม่

2. จำนวนคนย้ายเข้าย้ายออก กับ แรงงานในภาคอุตสาหกรรม เพื่อต้องการทดสอบว่าแรงงานภาคอุตสาหกรรมในโรงงานนั้นเป็นแรงงานภายในพื้นที่หรือแรงงานจากนอกพื้นที่ย้ายเข้ามา เพื่อพิสูจน์ว่าอุตสาหกรรมที่เข้ามาตั้งในพื้นที่นั้นดึงดูดให้คนเข้ามาทำงานในโรงงานหรือไม่

3. ค่าจ้างขั้นต่ำ กับ แรงงานภาคอุตสาหกรรม ต้องการทดสอบว่าค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดชัยภูมิมีผลต่อการตัดสินใจหรือมีแรงดึงดูดให้แรงงานเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมหรือไม่

ตารางที่ 5.9 ค่าจ้างขั้นต่ำ จำนวนโรงงาน จำนวนประชากรย้ายเข้าย้ายออก และจำนวนแรงงานในจังหวัดชัยภูมิ

ปี	ค่าจ้างขั้นต่ำ	จำนวนโรงงาน	จำนวนคนย้ายเข้า	จำนวนคนย้ายออก	แรงงานทั้งหมด	แรงงานภาคเกษตร		แรงงานภาคอุตสาหกรรม	
						จำนวน	สัดส่วนต่อแรงงานทั้งหมด	จำนวน	สัดส่วนต่อแรงงานทั้งหมด
2540	130	18	29,117	28,536	594,494	440,936	74.17	10,045	1.69
2541	130	23	43,915	34,459	536,024	376,831	70.30	10,308	1.92
2542	130	39	35,803	27,029	488,923	295,653	60.47	10,987	2.25
2543	130	47	52,325	45,338	532,406	369,921	69.48	12,217	2.29
2544	133	60	44,489	44,860	581,418	311,573	53.59	10,482	1.80
2545	133	63	40,586	37,287	644,383	356,168	55.27	10,070	1.56
2546	133	82	41,649	40,289	635,901	324,360	51.01	12,265	1.93
2547	133	113	58,330	60,793	628,634	355,985	56.63	17,655	2.81
2548	137	146	51,629	50,430	614,280	358,442	58.35	17,643	2.87
2549	140	173	52,324	51,463	626,077	346,427	55.33	21,395	3.42
2550	143	194	61,668	59,064	634,094	335,008	52.83	19,399	3.06

ที่มา : จากสำนักงานสถิติแห่งชาติและการคำนวณ

ตารางที่ 5.10 ค่าสหสัมพันธ์ของค่าจ้างขั้นต่ำ จำนวนโรงงาน จำนวนประชากรย้ายเข้าย้ายออกและจำนวนแรงงานในจังหวัดชัยภูมิ

	ค่าสหสัมพันธ์				
	จำนวนโรงงาน : แรงงานภาคเกษตร	จำนวนโรงงาน : แรงงานภาคอุตสาหกรรม	จำนวนคนย้ายเข้า : แรงงานภาคอุตสาหกรรม	จำนวนคนย้ายออก : แรงงานภาคอุตสาหกรรม	ค่าจ้างขั้นต่ำ : แรงงานภาคอุตสาหกรรม
ช่วงก่อนมี BOI	-0.58	0.97	0.65	0.86	0
ช่วงหลังมี BOI	0.19	0.93	0.45	0.82	0.77

ที่มา : จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.10 สรุปได้ว่าช่วงก่อนมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน จำนวนโรงงานกับแรงงานภาคเกษตรมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.58 ในขณะที่จำนวนโรงงานกับแรงงานภาคอุตสาหกรรมมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.97 หมายความว่า ในช่วงก่อนมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ จำนวนโรงงานที่เข้ามาตั้งมีผลให้แรงงานภาคเกษตรลดลง เพราะเข้าไปทำงาน

ในภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่แรงงานภาคอุตสาหกรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่เมื่อถึงจุดหนึ่งที่แรงงานภาคเกษตรไม่สามารถเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมได้แล้ว อาจเนื่องมาจากต้องดูแลที่นา หรือเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น จำนวนโรงงานที่เข้ามาก็ไม่ส่งผลต่อการลดลงของแรงงานภาคเกษตรอีกต่อไป ดังจะเห็นได้ว่าหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนโรงงานกับแรงงานภาคเกษตรกรรมมีค่า เท่ากับ 0.19 ซึ่งค่าใกล้ศูนย์มาก แสดงว่าทั้งคู่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อกันในขณะที่ค่าสหสัมพันธ์ของจำนวนโรงงานกับแรงงานภาคอุตสาหกรรมมีค่าเท่ากับ 0.93 ซึ่งยังคงมีความสัมพันธ์กันสูงเช่นเดิม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าหลังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ จำนวนโรงงานที่เข้ามาไม่ได้มีผลต่อแรงงานภาคเกษตรกรรมอีกต่อไป แรงงานภาคเกษตรกรรมก็ยังคงทำการเกษตรอยู่เช่นเดิม แต่แรงงานภาคอุตสาหกรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามจำนวนโรงงานที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอธิบายได้จากความสัมพันธ์ระหว่างค่าจ้างขั้นต่ำกับแรงงานภาคอุตสาหกรรม ที่มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.77 นั่นแสดงว่าจำนวนแรงงานจะแปรผันตามค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดชัยภูมิมีการปรับขึ้นในทุกปี ส่งผลให้มีแรงงานเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น แต่แรงงานภาคอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นนี้เป็นแรงงานจากภาคการผลิตอื่นๆในพื้นที่ เช่น ภาคเกษตร การค้าและบริการ ไม่ใช่แรงงานที่อพยพมาจากที่อื่น อธิบายได้จากค่าสหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคนย้ายเข้าย้ายออกต่อแรงงานภาคอุตสาหกรรม ช่วงก่อนและหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่มีค่าเท่ากับ 0.65 0.86 0.45 และ 0.82 ตามลำดับ อธิบายได้ว่า ช่วงหลังได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคนย้ายเข้ากับแรงงานภาคอุตสาหกรรมมีค่าเท่ากับ 0.45 ซึ่งถือว่ามีค่าต่ำ เมื่อเทียบกับช่วงก่อนมีนโยบาย แสดงว่าคนที่ย้ายเข้ามาเพื่อเป็นแรงงานภาคอุตสาหกรรมมีน้อยลง และเมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคนย้ายออกกับแรงงานภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.82 หมายความว่า การที่มีคนย้ายออกก็ยังคงทำให้แรงงานภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเช่นกัน จึงสรุปได้ว่าจำนวนคนที่ย้ายเข้าย้ายออกในพื้นที่ไม่ได้ส่งผลต่อจำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเนื่องจากไม่ว่าจะมีคนย้ายเข้าหรือย้ายออก แรงงานภาคอุตสาหกรรมก็ยังคงเพิ่มขึ้น ซึ่งจากที่สรุปไปข้างต้นแล้วว่าช่วงหลังจากได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเขต 3 พิเศษ จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้ามาไม่ได้ส่งผลให้เกิดการลดลงของแรงงานภาคเกษตรกรรม แสดงว่าหากแรงงานภาคเกษตรกรรมเข้ามาทำงานด้านอุตสาหกรรมแรงงานกลุ่มนี้ก็ยังคงทำการเกษตรควบคู่ไปด้วย ทำให้สามารถสรุปได้ว่าแรงงานภาคเกษตรก็ยังคงมีจำนวนมาก ในขณะที่แรงงานภาคอุตสาหกรรมก็ค่อยๆเพิ่มจำนวนขึ้น ดังนั้น สามารถตอบสมมติฐานได้ว่า นโยบายส่งเสริมการ

ลงทุนไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนงานจากภาคเกษตรกรรมไปเป็นภาคอุตสาหกรรม แต่เป็นการประกอบอาชีพทั้งสองด้านควบคู่กันไป

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในข้างต้น สรุปได้ว่า นโยบายส่งเสริมการลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ได้กำหนดให้มีเขตส่งเสริมการลงทุน 3 พิเศษขึ้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างนั้น ทำให้เกิดการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมขึ้นในจังหวัดชัยภูมิ โดยอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตขึ้นมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจาก

- จังหวัดชัยภูมิได้รับการสนับสนุนจากยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่ต้องการเป็นศูนย์กลางทางด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมนี้

- ราคาที่ดินของจังหวัดมีราคาถูก ดึงดูดให้นักลงทุนเข้าไปตั้งโรงงาน

- เป็นพื้นที่ที่มีค่าแรงถูก ซึ่งเอื้อกับอุตสาหกรรมประเภทนี้เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก จึงต้องการจ้างแรงงานที่มีค่าแรงต่ำเพื่อความคุ้มทุน

- เป็นพื้นที่ที่มีแรงงานราคาถูกจำนวนมาก ซึ่งผู้ประกอบการคาดว่าจะแรงงานที่มีอยู่ภายในจังหวัดจะเข้ามาทำงานในโรงงาน

แต่กลับพบว่า เกิดปัญหาด้านตลาดแรงงานของอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าในพื้นที่ เนื่องจากแรงงานอุตสาหกรรมไม่เพียงพอต่อความต้องการ มีสาเหตุมาจาก

- ไม่มีแรงจูงใจในพื้นที่ให้ประชากรจากที่อื่นเข้ามาทำงาน เพราะเป็นพื้นที่ที่มีค่าแรงถูกมากเมื่อเทียบกับแรงงานภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่อื่น

- ประชากรวัยแรงงานในพื้นที่ ย้ายออกไปทำงานที่อื่น เนื่องจากมีค่าแรงที่สูงกว่า และค่านิยมของคนในจังหวัดที่คิดว่าการเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะทำให้คนยกย่องชื่นชมมากกว่าที่จะทำงานในจังหวัดของตนเอง

- สืบเนื่องจากการที่กลุ่มวัยรุ่นออกไปทำงานนอกพื้นที่ ทำให้แรงงานที่เหลืออยู่ส่วนใหญ่จะเป็นวัยที่โรงงานไม่ต้องการ และแรงงานที่เหลือนี้ส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพด้านการเกษตรจึงไม่เข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม

- ข้อจำกัดเกี่ยวกับขอบเขตเชิงพื้นที่ของกลุ่มอุปทานแรงงาน เนื่องจากภาครัฐคาดว่าการมีโรงงานเข้ามาตั้งจะทำให้แรงงานที่มีในจังหวัดเข้ามาทำงานในโรงงาน แต่แท้จริงแล้วพบว่า กลุ่มแรงงานที่เข้าสู่โรงงานจะมีเฉพาะแรงงานที่อาศัยอยู่ในอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมหรือใกล้เคียงเท่านั้น เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีค่าแรงที่ต่ำ ทำให้แรงงานไม่สามารถรับภาระในด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางได้